

6. BÖLÜM

DOLAŞIM SİSTEMİ (SYSTEMA CIRCULATORIUM)

Melike AKCAALAN¹

Dolaşım sistemi, damarlar ile kalpten oluşmaktadır. Kalp, kanı damarlara pompalayarak kanın vücuda dağılmasında görevlidir. Kalp, insan vücudunu meydana getiren yapıların (hücre ve doku) hayatını devam ettirebilmesi için gereken oksijen ve enerjinin dokulara iletilmesini sağlar. Kalpten çıkan damarlara **arter (atar damar)** ve kalbe giren damarlara ise **ven (toplar damar)** denir.

KALP

Damarlarda bulunan kanın ritmik kasılma-gevşeme fonksiyonu ile hareketini sağlayan kalp, göğüs boşluğunda, mediastinum medius'ta, iki akciğer arasında ve **pericardium** isimli bir kese içerisinde yer almaktadır. Kalbin yaklaşık 1/3'ü orta hattın sağında ve 2/3'ü de solunda yer alır. Koni şeklinde olan kalbin tepesi aşağıda ve tabanı yukarıdadır.

Kalbin büyüklüğü yaş, cinsiyet ve bireye göre değişiklik gösterir. Ağırlığı, yetişkin kadında 230-280 gr, yetişkin erkekte ise 280-340 gr'dır. Kalp, ortalama 12 cm uzunluğunda, 9 cm genişliğinde ve 6 cm kalınlığındadır.

Kalbin tepesine **apex cordis** ve tabanına da **basis cordis** ismi verilir. Dört yüze, dört kenara sahiptir. Ön yüze **facies sternocostalis**, alt yüze **facies diaphragmatica**, sağ yüze **facies pulmonis dexter** ve sol yüze **facies pulmonis sinister** denir. Sağ kenarı **margo dexter**, sol kenarı **margo sinister**, üst kenarı **margo superior** ve alt kenarı **margo inferior**'dur.

Dış yüze bakıldığında atriumlarla ventriküller arasında seyreden oluk **sulcus coronarius** olarak isimlendirilir. Facies sternocostalis'te seyreden ventriküller

¹ Öğr. Gör. Dr. Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi AD
melikeakcaalan@gmail.com

BÖLGESEL LENF DÜĞÜMLERİ

Vücudumuzun farklı bölümlerinde birçok lenf düğümü yer alır.

Üst ekstremité lenfi sırasıyla, axiller lenf nodüllerine oradan truncus subclavius'a gelir. Sağ tarafta, ductus lymphaticus dexter'e sol tarafta ise ductus thoracicus'a açılır.

Alt ekstremité lenfi, nodi lymphoiei inguinalis superficiales'e ve oradan nodi lymphoiei inguinalis profundi'ye gelir. Daha sonra nodi lymphoiei iliaci externi ve nodi lymphoiei communis ve nodi lumbales'e gelir. Buradan truncus lumbalis dexter ve truncus lumbalis sinister ile cisterna chyli'ye açılır.

Karın ve pelvis boşluğu lenfi, aortik lenf nodüllerine ve truncus lumbalis dexter ve truncus lumbalis sinister'e gelir. Buradan truncus intestinales' ve son olarak cisterna chyli'ye açılır.

Thorax lenfi, nodi lymphoiei tracheobronchiales'e, nodi lymphoiei mediastinales posteriores'e, nodi lymphoiei pretracheales'e ve oradan truncus bronchomediastinalis'e gelir. Buradan sağ tarafta ductus lymphaticus dexter'e sol tarafta ise ductus thoracicus'a açılır.

Başın lenfi, nodi lymphoidei submandibularis ve nodi lymphoidei submentalis'e gelir. Daha sonra nodi cervicales anteriores, laterales'e gelir. Buradan truncus jugularis dexter ve truncus jugularis sinister ile ductus lymphaticus dexter'e ve ductus thoracicus'a açılır.

Boyun lenfi, nodi lymphoidei submentales ve nodi lymphoidei submandibulares'e gelir. Daha sonra nodi cervicales anteriores, laterales'e gelir. Buradan truncus jugularis dexter ve truncus jugularis sinister ile ductus lymphaticus dexter'e ve ductus thoracicus'a açılır.

KAYNAKLAR

1. Arıncı K, Elhan A. (2014). Anatomi. Ankara: Güneş Tıp Kitabevleri. Cilt:2.
2. Ozan H. (2014). Anatomi. Ankara: Klinisyen Tıp Kitabevleri.
3. Özbağ D. (2019). "İnsan" Anatomi. İstanbul: İstanbul Tıp Kitabevleri.
4. Şahin B. (2019). Sağlık Bilimleri İçin Resimli Temel Anatomi. İstanbul: İstanbul Tıp Kitabevleri.
5. Yeğen B. Ç. (2017). Yüksekokullar İçin Anatomi. İstanbul: Yüce Yayım.
6. Yıldırım M. (2004). İnsan Anatomisi. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri.